

Kan kommunedirektøren nekte å oppgi regnskapstall?

Kommunal Rapport, 07.06.2021, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Kommunen har rammebudsjettering og det er vanskelig å få vite hva driften av et bo- og dagsenter koster.

SPØRSMÅL: Kommunestyret har vedtatt en strategiplan for tjenestetilbudet innen helse- og sosialområdet. I denne inngår en nedfasing av kommunens bo- og dagsenter med opphør av døgn tjenester. De som trenger heldøgns pleie og omsorg, skal få tilbud om dette ved kommunens ene sykehjem – hvor det da gis botilbud i omdefinerte sykehjems plasser. Etter vedtaket ble gjort for snart 11 måneder siden, er gjennomføringen av dette satt i verk ved ett av kommunens fire bo- og dagsenter.

I denne forbindelse har enkeltrepresentanter i kommunestyret bedt om å få talldata som viser hva enkelte av de fire bo- og dagsentra faktisk koster kommunen i drift (personell og lokaler), og under en strategisamling for kommunestyret kom det fram at flere representanter i plenum ønsket mer detaljerte opplysninger fra årsregnskapet 2020. Kommunedirektøren ville ikke gi slike opplysninger p.g.a. «faglig uforsvarlighet». Kommunen praktiserer «rammebudsjettering» og regnskapstallene der kommer kun som tall for hvert av kommunens ni rammeområder.

Dette gir ingen mulighet for kommunestyret til å få kunnskap om f.eks. hva et sykehjem koster ei heller bo- og dagsentra, hjemmetjenesten, kommunale veier, skole og barnehager osv.

Fire medlemmer av kommunestyret skrev så til kommunedirektøren og ba om å få regnskapstall på «ansvarsnivå», slik at flere skulle bli kjent med faktiske kostnader med ulike tjenestetilbud. Et forslag i kommunestyret om at kommunedirektøren skulle svare på denne henvendelsen, ble nedstemt med 21 mot 4 stemmer.

Mitt spørsmål er:

Hvilken hjemmel har kommunedirektøren for å nekte å gi regnskapstall på «ansvarsnivå» til valgte politikere?

Er det vanlig i Kommune-Norge at kommunestyrene ikke vil ha detaljer om hva ulike tjenestetilbud som skole, barnehage, kultur, helse- og omsorgstilbudet faktisk koster?

Ny kommunelov trådte i kraft umiddelbart etter nytt kommunestyre ble konstituert – er «makta» derved flyttet mer over på kommunedirektøren fremfor kommunestyret?

SVAR: I kommuneloven [§ 14–6](#) og budsjett- og regnskapsforskriften ([FOR-2019-06-07-714](#)) har vi regler blant annet om innhold og oppstilling av årsbudsjett og årsregnskap som disse vedtas av kommunestyret. Vi har derimot ikke noen bestemmelser om mer detaljert rapportering til kommunestyret om utgifter, så lenge disse dekkes innenfor rammene av de enkelte budsjettpostene som er vedtatt.

Det er da i utgangspunktet opp til kommunestyret selv å be om mer spesifisert informasjon om utgiftsnivå og utgiftsfordeling. Dette kan skje ved et vedtak der man ber om en redegjørelse fra kommunedirektøren, eventuelt også om ajourførte regnskapstall på det detaljnivå kommunestyret ønsker. Hvor vanlig dette er, har jeg ingen sikker kunnskap om, men jeg vil anta det skjer ikke helt sjelden, men det er klart at dette kan kommunedirektøren ikke motsette seg. Hun er stadig som alminnelig regel underlagt kommunestyrets instruksjonsmyndighet i alle typer saker, nå bare med unntak av individuelle personalsaker, se [§ 13–1](#) siste avsnitt.

Noen tilsvarende rett til å kreve en slik redegjørelse har ikke det enkelte medlem av kommunestyret, eller et mindretall i dette. I [§ 11–13](#) har vi imidlertid en bestemmelse om innsynsrett for et folkevalgt organ i alle kommunale saksdokumenter også hvis minst tre medlemmer av organet stemmer for forslag om dette, bare med unntak av deler som inneholder opplysninger som er underlagt taushetsplikt ved lov. I vår sammenheng betyr det at kommunedirektøren må legge fram de aktuelle underregnskapene for kommunestyret hvis tre medlemmer krever dette.